

laagveen; een voet daaronder is zand. De boomen vinden dat zand te schraal en te dor; het laagveen, dat veel humus bevat, is beter. En als er nu een boom omwaait, kun je zien, hoe alle wortels van eiken en beuken zich hebben uitgestrekt langs de oppervlakte, en dat ze niet doorgedrongen zijn in het zand. Als die zelfde boomen in kleigrond of in vruchtbaar zand staan, schieten ze flinke wortels naar beneden. *Weten die wortels wat?*

Kijk, ik heb je thans een verschijnsel van Wonderland doen zien, waarvan we nog heel weinig weten en nog minder begripen. Er is op dit gebied nog heel wat te kijken voor geduldige menschen, en nog heel wat te onderzoeken voor geleerde menschen. Jij en ik kunnen meehelpen met het kijken, en we zullen misschien nog verscheiden plantenbewegingen zien, die tot dusver niet opgemerkt zijn. Want juist omdat de meeste zoo langzaam gaan, vallen ze niet in het oog.

Van sommige bewegingen weten we, welk nut de plant er van heeft; van andere weten we daarvan nog niets. Misschien zullen we 't nog ontdekken. Misschien ook niet. Maar dit willen we toch doen: alle merkwaardigheden der natuur opmerken en den Schepper prijzen, die alle dingen schoon gemaakt heeft in zijn tijd, en die den mensch de eeuwigheid in het hart heeft geplaat. (Pred. III : 11.)

Met vele groeten,

Je vriend

A. L.

NOG EENS RAADSELS.

Onze lezer G. J. L. te U. schrijft in zake het raadsel (No. 22.):

Er staat in het antwoord: „Waarschijnlijk ontleent Delft wel zijn naam aan diep graven of delven, b.v. de gracht van Corbulo.”

Nu is in het Latijn de naam voor Delft: Delphi Batavorum.

Wanneer nu Delft in 1071 gesticht is, zullen de Romeinen haar dien naam wel niet gegeven hebben; maar wanneer de naam „Delft” afkomt van Delven, dan is de zoeven genoemde Latijnsche naam toch ongepast.

Zoudt ge misschien dit misverstand kunnen ophelderen?

Antw. — 't Verband tusschen den stadsnaam Delft en „delven” is in het raadsel heel aardig, maar heeft volstrekt geen aanwijsbaren grond in de Geschiedenis. Voorts bestond Delft denkelijk reeds vóór Godevaart de Bultenaar, die de stad versterkt schijnt te hebben, al acht men hem soms den stichter.

De Latijnsche naam zegt hier weinig. Meer dragen steden, die in den Romeinschen tijd nog lang niet bestonden, Latijnsche namen, welke later er aan gegeven werden in officiële stukken. 't Latijn was zeer algemeen bij de „klerken” in gebruik. Denk aan de Latijnsche namen van Dordrecht, Alkmaar, enz. Een Delphi of Delft uit den tijd der Romeinen is dusver nog niet aantoonbaar.

En nu nog iets:

„Een vergrijsd lezer” (toch niet vergrijsd door het lezen van Timotheüs?) zendt ons weer het volgend vernuftig

RAADSEL.

Mijn eerste spreekt van 't Zuider woudgediert,

Dat in het luchtruim zweeft, en Simsons daden.

Terwijl mijn tweede op Noorder waten zwiert,

En van het derde 't Noord is overladen.

'k Zie uit op 't land, als eertijds op de zee;

Twee namen noemen u dezelfde stee.

Al wordt in dit raadsel van Simson gesproken, zoo moeilijk als *zijn* raadsel is het niet. Doch men *leze* het goed! We verbinden ons echter niet nog meer raadsels te plaatsen. Ditmaal kan het nog — als de Redactie 't goedvindt.

A. J. H.

EEN GROOT WERK.

Nicolaas Beets

Eerste Deel,

door G. VAN RIJN, Rotterdam.

De heer Van Rijn, bibliothecaris van Rotterdam, heeft een groot werk ondernomen. Hij wil ons in drie boekdeelen het leven schetsen van den man, die 40 jaar zijn vriend was. Hij wil dat leven deelen in drie tijdperken. 1. Beets van zijn geboorte tot zijn huwelijk. 2. Beets te Heemstede en te Utrecht. 3. Beets in ruste tot zijn dood. Vóór het eeuwfeest van Beets' geboorte (1914) hoopt de schrijver gereed te zijn. Jammer genoeg is het niet gelukt, het eerste tijdperk in het eerste boekdeel saam te vatten, al telt dit ruim 500 blz. in kloek formaat. De indeeling is toch al niet makkelijk, of liever ontbreekt veelal. In dit eerste deel loopt het ± 400 blz. in één stuk door! Dit maakt het opzoeken lastig en een goed register straks zeer noodig.

Met groote liefde en toewijding heeft de heer Van Rijn zijn moeilijke taak opgevat. „Mij heeft,” zegt hij van Beets, „een leven als het zijne jaloersch gemaakt, en waar ik voor mijzelf de harmonie, welke daarin te vinden is, een begerlijke zaak acht, en de wijsheid welke dat gansche leven kenmerkt, boven groote geleerdheid of wereldberoemde daden stel, omdat daaraan zoo vaak die echte humaniteit ontbreekt, als vrucht der hoogste wijsheid zoo te waardeeren in Beets, daar moge ook voor anderen eenige aantrekkelijkheid gevonden worden in het door mij te schetsen beeld, van een niet alleen in vele opzichten rijk begaafd man, maar van zulk een, wiens voorbeeld tot navolging aanspoort, in een tijd, waarin de waarschuwing: „Met begrijpen zal 't niet gaan, grijp het onbegrepen aan,” al even weinig overbodig is als die andere: „'t Gaat bij de wereld met kronen en kransen, van onrust tot onrust, bij den Christen onder kruis van rust tot rust.”

Al is dit uit letterkundig oogpunt niet fraai gezegd, tot recht begrip van des schrijvers standpunt is het zeer nut. Hij is allereerst een Christen, en het verblijdt ons, door zulk een man den naam van Beets te zien hooghouden. Want niet alleen de ongelooovige Nieuwe-Gids-richting, maar ook Christenen hebben zich in den laatsten tijd aan Beets zwaar bezondigd. Getuige zeker blad, door Christelijke onderwijzers geschreven, dat met dom-drieste verwaandheid Beets een „zoete rijmelaar” dorst noemen.

Hier is een geacht en doorkundig Christen aan het woord, die gedreven wordt door warme vereering van hem, die zoo lang zijn trouwe vriend was. Hij wil trachten Beets te schetsen als een der weinigen, wier leven één harmonisch geheel vormt. Beets getuigde zelf: „Partijman wezen wil ik niet.” Men kan ook van hem zeggen: „Rustig te midden der baren.” Aan Beets ziet men, hoe „doen door laten” kon saamgaan met het: „Elders rust” van Marnix.

In dit eerste deel wordt uitvoerig de jeugd en jongelingstijd van Beets behandeld. Dan volgen zijn eerste gedichten, bijdragen in tijdschriften, enz. Daarna komt het letterkundig tijdperk, waarin Beets in het openbaar optreedt. Zijn studententijd brengt ons onder de jongere letterkundigen. Wij hooren allerlei omtrent *Willem Kuser*, *Gwy de Vlaming* en andere gedichten. De oprichting van de „Gids,” de omgang met Hasebroek, Knepelhout en anderen, en ook „de zwarte tijd” wordt niet vergeten. Dat alles is zeer belangrijk; ook wat omtrent de *Camera Obscura* wordt meegedeeld.

Over Beets als mensch, zijn zieleleven en het harmonische in hem, zegt *dit* gedeelte uiteraard nog niet veel. Dat kan echter later komen. Wij zijn pas in het begin en nog niet eens te Heemstede.

Ontzaglijk veel is hier uit boeken, handschriften en brieven bijeengebracht, alles toegelicht met fraaie platen en portretten. Ook na wat *Dyserinck* en *Chantepie de la Saussaye* gaven, is voor dit boek nog alleszins reden en plaats. Volkomen valt echter eerst een oordeel te vellen, als de drie deelen zijn verschenen. Wordt den bekwamen schrijver gegeven zijn doel te bereiken!

A. J. HOOGENBIRK.